

РЕШЕНИЕ

№ 41

гр. Варна , 23.02.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА в публично заседание на двадесет и осми януари,
през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Диана Д. Митева

при участието на секретаря Албена И. Янакиева
като разгледа докладваното от Диана Д. Митева Търговско дело №
20203100900904 по описа за 2020 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството се разглежда като ТЪРГОВСКИ СПОР (чл. 365 т.1от ГПК вр.
чл. 1 ал.1 т.6 от ТЗ).

Приети са за разглеждане обективно съединени преки иски, предявени от **Е. Т. Р.**, ЕГН ***** от *****, чрез адвокат Св. С. (ВАК) със служебен адрес ул. Р. Жинзифов № 52 ет. 1 ап. 2 **срещу ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „БУЛ ИНС“ АД**, ЕИК831830482, гр. София ул. Джеймс Баучер № 87, чрез адв. М. Г. (САК), със служ. адрес *****, за заплащане на обезщетение в размер на **200 000 лв** по застраховка „гражданска отговорност“ за претърпени неимуществени вреди от смърт на дъщеря й, причинена от водач- застрахован собственик на МПС, признат за виновен извършител на престъпление, ведно със законна лихва до окончателно плащане на обезщетението, както и обезщетение в размер на **26 944.44лв**, за забавено плащане от 12.3.2019г.(дата на уведомяване на застрахователя) до предявяване на иска на 08.07.2020г.

Ищцата твърди, че водач на л.а. Ауди 04 с рег. № В7134ВТ, застрахован за периода 17/05/2018-16/05/2019г по полица № ВГ0200483426 е причинил на 06.02.2019 г. с престъпление по чл. 343 ал.1 б. В НК смъртта на дъщеря й

Н.Г.. Тъй като изградената помежду им емоционална връзка била силна, ищцата твърди, че изживяла прекъсването ѝ като незаменима загуба. Излага, че преждевременната смърт и травматичните обстоятелства по причиняването ѝ, рязко променили поведението на майката, която понесла силен емоционален стрес и негативни психични изживявания. Излага, че загубата променила характера ѝ - затворила се в себе си, нарушил се съня, загубила желание за хранене, наложило се да приема успокоителни медикаменти, за да овладее болезнената мъка и тревоги. Позовава се на уведомяването на застрахователя за настъпилото застрахователно събитие от виновния водач, като сочи, че срокът за уреждането на претенцията ѝ е изтекъл без да е определено справедливо обезщетение.

Ответното дружество, чрез пълномощника си оспорва твърденията за изживяната мъка и страдания на опечалената майка с посочената продължителност и интензитет. Счита поискания от ищцата паричен еквивалент за несъобразен с критериите за справедливо обезщетяване на неимуществени вреди от този характер. Допълнително застрахователят възразява за съпричиняване на вредите с поведението на починалата, поради липса на обезопасяването ѝ с колан като пътник в автомобила. Ответникът оспорва и отговорността си за забавено плащане, като се позовава на забава на самия кредитор, тъй като не били представени банкова сметка и документи за установяване на събитието и вината.

По същество пълномощникът на ищцата пледира за пълно уважаване на претенцията, като обосновава основателност на иска за целия размер на сумата с доводи за категорично доказана липса на съпричиняване.

Представителят на застрахователя пледира бланкетно в писмено становище за отхвърляне на претенцията.

Страните претендират насрещно разноси, като исканията им са конкретизирани в списъци (л. 91 и л. 68). И двете страни насрещно са оспорили като прекомерни размерите на адвокатски хонорари на пълномощниците.

Предварителните въпроси и допустимостта на предявените искове са били разрешени в нарочно определение №2072/18.11.2020г.(л.41). Обявената на

страните правна квалификация и по-подробно изложение на твърденията и възраженията на страните се съдържа в доклада, обявен за окончателен в открито съдебно заседание (л. 93) по проект, възприет от страните без възражения (л. 43).

Съдът, след съвкупна преценка на събраните по делото доказателства, заедно и поотделно, и по вътрешно убеждение, приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Обстоятелствата относно застрахователно правоотношение са признати от страните въз основа на удостоверени от контролните органи данни за регистрирана полица №BG0200483426, издадена от ответното дружество за периода на покритие 17/05/2018-16/05/2019, съпоставени с общодостъпна информация на интернет сайт на Гаранционен фонд.

Между страните са безспорни и обстоятелствата, за които съобразно разпоредбата на чл. 300ГПК е изключена преценка на гражданския съд, поради което и настоящия състав приема за установени противоправността, причиняването на вредата - смъртта на Н.Г. и вината на водача Г.Р. като елементи от престъпния състав, въз основа на влязла в сила присъда по изискано за справка НОХД 971/19 на ВОС за фактическия състав на престъплението по чл. 343 ал.1 б. В НК: на 06.02.2019 год. на пътя Варна-Добрич в района на м. „Баир Баши” при управляване на МПС(л.а. Ауди 04 с рег. № В7134ВТ), водачът Р. нарушил правилата за движение - чл. 20 ал.2 ЗДвП като се движил с несъобразена с пътна обстановка (наклон преди завой) и техническо състояние на автомобила (негодна гума) не успял да овладее поднасяне на автомобила и навлязъл на насрещна лента, където настъпил удара със специален автомобил Мерцедес Арокс. При това ПТП водачът Р. по непредпазливост, причинил смъртта на пътничката на задна седалка в неговия автомобил, настъпила в следствие на тежка комбинирана травма (гърди, корем, ребра разкъсвания и контузии на бял и черен дроб, слезка и масивен излив на кръв в коремна кухина) довела до анемия, поради двустранен натиск в областта на гръдния кош и корема при деформация на купето след удара в задната част на МПС.

Въпреки постановления влязъл в сила акт на наказателния съд, в настоящото производство е допустимо, с оглед самостоятелно формиране на извода за

размера на вредите, да се изследва и степента на причиняване на вредоносния резултат с поведението и на починалата(като несъставомерен фактор със значение в общата причинно следствена верига). Доколкото обаче самата смърт е съставомерна и съдът е обвързан от установения механизъм на причиняването ѝ от осъдения делинквент, в гражданския процес по зачитане на последиците от деянието е безспорно мястото, на което се е намирала пътничката и начина, по който тялото ѝ е взаимодействало с околните предмети при сблъсъка на автомобилите.

Тези обстоятелства, както и липсата на употреба на предпазен колан са потвърдени от очевидеца – застрахован водач, разпитан като свидетел(л. 94). При тези факти, назначената от съда комплексна автотехническа и медицинска експертиза(л.88) дава категорично заключение, че няма обективни следи (фиксиран при огледа на местопроизшествието и по тялото на трупа) от употребен колан от тази пострадала, но предвид посоката на удара и породените от него инерционни сили, фаталните телесни увреждания не е можело да бъдат предотвратени или ограничени по обем и интензитет от възпиращо действие на поставен предпазен колан на пътник на задна седалка.

Родствена връзка на ищцата и починалата в резултат на удара пътничка – нейна дъщеря е удостоверена по регистри на населението(л.6). Съдът приема, че това пряко родство между увредената и починалата дава основание да се компенсират претърпените страдания, произтичащи преждевременната смърт на близък човек и от загубата на морална опора и подкрепа в най-тесния семеен кръг. С ППВС № 4/1961 г. и ППВС № 5/1969 г., в частите, незасегнати от по-новото ТРОСНГТК № 1/2016 г. именно възходящите са посочени като родственици, които поради съществуващата житейска връзка е логично да се предполага, че търпят пряко, непосредствено и за продължителен период от време значителни по степен морални болки и страдания от загубата на свое дете.

Показанията на свидетелката Х. разпитана в с.з. на 28.01.2021г. описват отношения между вече възрастна майка (тогава на 52г.) и пълнолетните ѝ деца (три сестри и природен син от друг брак), които поддържат различни по интензитет контакти. Именно починалата най-малка дъщеря(на 30 г.) е останала най- близка с майката, след като другите две дъщери заживели в

чужбина. Свидетелката, сестра на ищцата, излага впечатленията си ежедневно интензивно общуване с тази нейна дъщеря (говорили непрекъснато по телефона, дори непосредствено преди катастрофата). Показателна за загубата именно на по-значимата от връзките с децата ѝ е реакцията на търсене на заместител на тази връзка, чрез засилен контакт с дете от друг брак, която свидетелката е забелязала като ясно откроява именно след болезнената загуба на малката дъщеря.

Извън близката степен на родство, съдът съобразява и мъчителното изживяване на травматичните обстоятелства по причиняването на смъртта на дъщерята. Свидетелката Х. е възприела поведението на майката при самото узнаване за пътния инцидент и рязката промяна в характера и поведението ѝ. Ищцата припаднала, поведението ѝ било неадекватно, нанасяла си удари и разкъсала дрехите си, отказвала да говори. След погребението се разстройвала често при спомен за починалата или при разговори с другите си деца, неадекватното ѝ поведение породило притеснения на близките ѝ за психическото ѝ здраве.

Съдът преценява показанията на свидетелката като последователно изложени лични впечатления от външната проява на поведението на скърбяща майка. В частта им, в която се правят и заключения за породените от тази скръб признаци на патологично психично отклонение (нарушения на адекватни реакции, способност за преценка и изразяване, нарушения на паметта и говора) изискват експертно знание, поради което и съдът не ги кредитира. Толкова тежка реакция на стреса от загуба на дете не е била и въведена като твърдение за вредоносна последици от застрахователното събитие, поради което съдът не следва да я установява без да наруши диспозитивното начало в процеса(Решение № 133 от 19.11.2020 г. на ВКС по т. д. № 2306/2019 г., II т. о., ТК).

Въз основа на тази преценка, съдът прави извод за преживяна от ищцата тежка и неочаквана житейска ситуация - загуба на предпочитано в общуването до момента дете, върху което са били концентрирани както положителните емоции за резултата от предложените грижа и подкрепа при израстването му(майчинска гордост), така и очакване на взаимност, споделяне на вече самостоятелно натрупван житейски опит между възрастни, ползващи

се с изключително взаимно доверие и традиционно за нашето общество очакване за социална, дори и финансова подкрепа и морална признателност в следващия период от живота на застаряващия родител. Този фактор, имащ значение за прилагане на критерия за житейска справедливост следва да се преценява като естествено и предвидимо развитие на отношенията в семейството в годините занапред (Решение №158/22.03.2016 по т.д №1919/2014 на ВКС, ТК). В случая връзката между ищцата и починалата дъщеря е била водеща и не може изцяло да бъде компенсирана с отношенията с другите ѝ дъщери, отдалечили се поради предпочетено от тях местоживееене в чужбина и родствен кръг на семейство с друг съпруг.

Тези обстоятелства мотивират съда при определяне на размера на неимуществените вреди в размер около средния според установените в практиката на съдилищата обезщетения, обичайно свързвани със загуба на близък в семейство със среден стандарт на живот (Решение № 179 от 29.01.2016 г. на ВКС по т. д. № 2143/2014 г., I т. о., ТК, Решение № 120 от 10.07.2018 г. на ВКС по т. д. № 1735/2017 г., I т. о., ТК, Решение № 63 от 28.07.2020 г. на ВКС по т. д. № 2086/2019 г., II т. о., ТК Решение № 137 от 20.11.2020 г. на ВКС по т. д. № 1775/2019 г., II т. о., ТК). Със сигурност, мъката и страданията на майка, загубила внезапно и трагично своята дъщеря не би могла да бъде компенсирана чрез паричен еквивалент, но това е единствената форма за възмездяването им. Съдът счита, че мъката от загубата следва да бъде обезщетена със сума от 150 000лв, като еквивалент на негативните емоционални преживявания и обективната невъзможност на този етап от живота си да замести пълноценно загубата си с друг сходен по вид социално общуване с положителен емоционален еквивалент. По този начин е постигнат справедливият баланс между претърпени вреди в резултат на деликта и паричното измерение на нуждата от обезвреда, респ. спазен е принципът за справедливост по чл. 52 от ЗЗД, без обезщетението да представлява средство за повишаване на стандарта на живот на пострадалия. Съдът отчита и действащите към момента на застрахователното събитие завишени размери на лимитите на минималните застрахователни суми (Решение № 189 от 4.07.2012 г. на ВКС по т. д. № 634/2010 г., II т. о., ТК), като критерий за обществена оценка за стойността на накърняване на лични права. Съдът отчита че нормативния лимит на покритие за такова вредоносно

събитие по чл. 492 КЗ е предвиден с оглед общоопасния характер на използването на МПС и потенциалната опасност с едно събитие да бъдат засегнати множество лица, съответно причинени множество и изключително сложни по интензитет и обем увреждания, поради което размер на около 1.5% от него е адекватен на настоящия казус и съобразената от законодателя икономическа конюнктура в страната към релевантния за настъпване на увреждането момент.

Доказателства за предложено обезщетение в такъв размер застрахователят не е посочил, съответно и претенцията на ползващото се от застраховката лице съдът намира за доказана и основателна в тази част, а за претендирана горница до 200 000лв искът следва да се отхвърли.

Ответникът е оспорил забавата си като се е позовал на неполучено съдействие от увредения по установяване на застрахователното събитие. В тази връзка съдът отчита безспорното обстоятелство по уведомяването на ищеца за нужда от документиране на престъпното деяние на застрахования водач и връзката му с настъпилата смърт с писмото, отправено от застрахователя и получено от ищцата на 1.04.19г. Законодателят обаче е предвидил задължение на застрахователя по тази задължителна за автомобилистите застраховка, да предприема по своя инициатива проверката по обстоятелствата, имащи значение за покрития риск(чл. 496 ал.4 КЗ), като общото правило за допълнително доказване за установяване на основанието и размера на претенцията (чл. 106, ал. 3 КЗ) търпи ограничение с визираните минимално необходими документи, с които увредения следва да разполага(чл. 496 ал.3 КЗ). В случая пълномощник на ищцата е представил протокол за ПТП и е обявил воденото наказателно разследване за причинена смърт. Действително, влязла в сила присъда срещу делинквента има отношение към основанието на претенцията срещу застрахователя, но разпоредбата на чл. 497 вр. с чл. 106, ал. 3 КЗ следва да се разбира като обективно съществуващи доказателства към момента на предявяване на застрахователната претенция. Към 12.03.2019г. обвинението срещу застрахования водач е било повдигнато и внесено в съда и застрахователят е можел да се снабди с всички относими към престъплението данни или като ги изиска от разследващите органи, или чрез самия застрахован, който му дължи пълно съдействие(чл. 495 ал.3 ТЗ). Именно застрахованият е насрещна страна по сделката и негово е началното

задължение да предупреди застрахователя си за настъпил риск от претенции към него още от момента на констатиране на ПТП от контролните органи. Затова и ползващото се увредено лице не може да бъде отговорно за непредставяне на такива доказателства. Ако застрахователят има основателни съмнения относно наличието на деликт, вкл. като осъществен от конкретно посоченото лице – делинквент, същият има правото да откаже застрахователно обезщетение и да пренесе спора за дължимост на застрахователното обезщетение пред гражданския съд, който от своя страна ще съобрази преюдициалния характер на наказателно производство (чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК). Затова наличието на наказателна присъда срещу застрахования делинквент не е задължително условие за изплащане на застрахователно обезщетение, респ. изискването на влязъл съдебен акт по воденото разследване не е обосновано и не може да постави увредения в забава спрямо застрахователя. Не е доказано възражението за липса на редовно сезиране, тъй като в претенцията на увредената изрично е посочена и клиентска банкова сметка на адвокат, а към нея е приложено пълномощното, с което в необходимата нотариална форма адвокатът е бил овластен с права да получи плащането като доверен пълномощник - титуляр на сметката. Хипотеза на чл. 380 ал.3 КЗ не се доказва, поради което и няма основание за освобождаване на застрахователя от последиците на забавата му.

С разпоредбите на чл. 493 ал.1 т.5 и чл. 494 т.10 КЗ функционалната отговорност на застрахователя за дължимите от застрахователя на делинквента лихви върху обезщетенията за неимуществените вреди се ограничи до лихви за забава на застрахования, считано от по-ранната дата на уведомяването от застрахования или от предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице (чл. 429, ал.3 от КЗ). В случая данни за уведомяване от застрахования няма, а с отправената претенция, основана на необходимите доказателства(протокол за ПТП за настъпила смърт и удостоверение за родствената връзка) на застрахователя са предоставени достатъчно данни както за противоправното поведение на застрахования водач, така и за причиняване на неимуществени вреди. Съответно застрахователят носи отговорността за забавата си.

В заключение, съдът на основание чл. 84 ал.3 и чл.86 от ЗЗД и специалните правила на чл. 493 ал.1 т. 5 вр. 429 ал.3 вр. ал.1 т. 2 КЗ намира за основателно

и акцесорното вземане за покриване от страна на застрахователя и на забавата на делинквента от момента, следващ уведомяването на застрахователя. За периода от 12.03.2019г до предявяване на настоящия иск, размерът на обезщетението за забава съдът определя върху главница от 150 000 лв с общодостъпен лихвен калкулатор, чрез прилагане на нормативно установената методика за законната лихва по ПМС № 426/2014 г.. За период от 12.03.2019 до 08.07.2020г при начислен лихвен процент на ден (0.10/360) да 485 дни законната лихва възлиза на 20208.33лв.

В този размер следва да се уважи и претенцията за обезщетяване на забавата, като за горница до 26944.44лв искът следва да се отхвърли.

За акцесорното вземане за периода след предявяване на иска съдът прилага правило за правоувеличаващ ефект на искова молба по чл. 214 ал.2 ГПК.

Съответно на този резултат, съдът разпределя и отговорността за разноските по делото.

Ищцата е претендирала заплащане на разноски по списък, препращащ към договор за безплатна правна защита. Макар страната да не е направила никакви разходи, с оглед удостовереното в писмения договор за възлагане на адвокатска услуга с изричните съвпадащи волеизявления на страните по упълномощителната сделка за безплатно представителство на лице с финансови затруднения по чл. 38 ал.1 т.2 от ЗАдва, съдът следва да присъди на процесуалния представител съответното възнаграждение. Минималният размер за този вид услуга съдът определя в размер на 6 068лв, определен в минималния размер по Наредбата за адвокатски възнаграждения въз основа на сборния интерес по делото (226 944,44лв). Съразмерно на основателната част от исковете (75%), в полза на пълномощника следва да се присъди само възнаграждение в размер от 4551лв.

Насрещната претенция на ответника следва да бъде уважена за разходите, направени по защитата срещу неоснователната част от исковете. Ответникът е формулирал искане в списък, включващ възнаграждение на вещи лица от 500лв (която сума е и изплатена на експертите), разходи по призоваване на свидетел 20 лв(останали неусвоени след отказ на свидетеля да търси компенсация) и хонорар на адвокат в размер на 5600лв, получен авансово и в

брой от пълномощника, съобразно удостоверяване в самия договор за правна помощ. Доказателства за заплащане на завишен до 6720лв размер поради допълнително начислен ДДС липсват, а на възстановяване подлежат само реално заплатени от страната суми. Съответно доказани хонорар не надхвърля нормативния минимум и не може да се редуцира. Неусвоените депозирани разноси подлежат на възстановяване на вносителя при поискване в едногодишен срок от отпадане на причината за внасянето им. Така общият размер на компенсируеми разноси на ответната страна достига до само 6100 лв, като съразмерна на неоснователната част от претенциите е само сума от 1 525лв. В този размер следва да бъдат определени разноси в полза на ответника (чл. 78 ал. 3 ГПК).

На основание чл.78 ал.6 от ГПК вр. чл. 104 ПАС в полза на държавния бюджет по сметка на съда следва да бъдат присъдени невнесени авансово дължими такси в размер на 6 808,33лв. (4 % от 170208,33лв общо присъдени неимуществени вреди и лихви). Тъй като делото е решено в полза на страната, освободена от внасянето на тези разходи, компенсацията следва да се възложи на осъдения ответник.

По гореизложените съображения и на осн. чл.235 ГПК, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „БУЛ ИНС" АД , ЕИК 831830482, гр. София ул. Джеймс Баучер № 87, **да заплати на Е. Т. Р.**, ЕГН ***** от *****, по банковата сметка IBAN BG41RZBB91551006182080 в Райфайзен банк с титуляр упълномощен адвокат С.С., следните суми:

- 150 000 лв.(сто и петдесет хиляди лева), представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в емоционални и психични страдания поради смъртта на дъщеря й Нели Танева Георгиева, причинена от застрахован по риска “гражданска отговорност” с полица №BG0200483426, водач на МПС(л.а. Ауди 04 с рег. № В7134ВТ), признат за виновен извършител на престъпление при пътнотранспортно произшествие настъпило на на 06.02.2019 год. на пътя Варна-Добрич, ведно с обезщетение за забава, в размер на законната

лихва, считано от 08.07.2020г. до окончателно плащане на обезщетението на осн. чл.499 КЗ вр. чл.45 ЗЗД;

- 20208.33 лв. (двадесет хиляди двеста и осем лева и тридесет и три стотинки), представляващи обезщетение за забавено изплащане на горното обезщетение в размер на законна лихва, начислена от уведомяване на застрахователя на 12.03.2019г от увреденото лице до предявяване на иска на 08.07.2020г., на осн. чл. 493 ал.1 т. 5 КЗ вр. чл. 84 ЗЗД.

ОСЪЖДА ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „БУЛ ИНС“ АД , ЕИК 831830482, гр. София ул. Джеймс Баучер № 87, **да заплати на адвокат С. Б. С.**, вписан в Регистър на Варненска адвокатска колегия със служебен адрес ***** сумата 4551лв.(четири хиляди петстотин петдесет и един лева), представляваща възнаграждение за безплатно предоставена на ищцата **Е. Т. Р.** адвокатска услуга, съразмерно на уважените части от съединените претенции, на основание чл. 78 ал. 1 ГПК вр. 38 ал. 1 т. 2 ЗАдв.

ОСЪЖДА ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „БУЛ ИНС“ АД , ЕИК 831830482, гр. София ул. Джеймс Баучер № 87, **да заплати** в полза на Държавния бюджет по сметка на **Варненски окръжен съд** сумата 6 808,33лв.(шест хиляди осемстотин и осем лева и тридесет и три стотинки), представляващи дължими държавни такси по уважените искове, на основание чл.78 ал.6 от ГПК вр. чл. 104 ПАС.

ОТХВЪРЛЯ предявени от **Е. Т. Р.**, ЕГН ***** от ***** срещу **ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „БУЛ ИНС“ АД**, ЕИК 831830482, гр. София ул. Джеймс Баучер № 87, претенции за застрахователно обезщетение за същото застрахователно събитие за горница над 150 000 лв. **до 200 000**лв. и за лихва за забава върху него за горница над 20208.33 лв. **до 26 944.44**лв.

ОСЪЖДА Е. Т. Р., ЕГН ***** от ***** **да заплати на ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „БУЛ ИНС“ АД**, ЕИК 831830482, гр. София ул. Джеймс Баучер № 87, сумата **1 525**лв. (хиляда петстотин двадесет и пет лева), представляваща само част от общо заявени по списък 7240 лв. съдебно деловодни разходи, съразмерна на неоснователната част от претенциите, на осн. чл. 78 ал. 3 ГПК.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Варненски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването на препис на страните, чрез пълномощниците им със съобщение образец № 11 от Наредба № 7.

Да се обяви в регистъра по чл. 235 ал.5 ГПК, на осн. чл. 273 от ГПК.

Съдия при Окръжен съд – Варна: _____